

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT ESTVÉSZ:
pénteken és minden törvényhatósági bizottsági közgyűlést megelőző és követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Ide küldendők a kéziratok és előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Az egyhuzamban tartott hivatalos órákról.

Városunk tisztikara, egy-két kivétellel, az egyhuzamban tartandó hivatalos órák mellett foglalt állást. A tanács a tisztikar óhaját egy bizottságnak adta ki azzal, hogy tanulmányozza ezen kérdést és arról szeptember 1-ére adjon véleményes jelentést. Van okunk arra, hogy ellemezzük a bizottsághoz való utasítást, de tekintve azt, hogy ezen bizottság Kovács József polgármesterből, Bészler Károly tb. főjegyző, árvaszéki elnökből és Csóka Sámuel tanácsnokból áll, teljes megnyugvással nézünk ezen kérdés megoldása felé annál is inkább, mert meg vagyunk győződve, hogy a bizottság mindenre kiterjedő és gondos megfigyelés után hozza meg javaslatát.

Mi sem természetesebb mint az, hogy ebben a kérdésben is lehetnek eltérések. Mi tiszteljük a mások álláspontját, de ugyanakkor a magunkét is védelmezzük. Védelem, mert meg vagyunk győződve, hogy az egyhuzamban tartandó hivatalos órák sokkal hasznosabban értékesíthetők a közigazgatás javára egyrészt, míg másrészt a tisztviselőkre nézve is alkalmasabbak, végül mivel szakadatlanul a takarékosagot hangsúlyozták, kiadásmegtakarítással járna a behozandó új rendszer.

Nagy hibánk az, hogy minden reformtól félünk... Pedig a világon a jó dolgokat a reformtörekvések születték... Mi azonban sok tekintetben hívei vagyunk az aberritizmusnak és abból a kerékvágásból, amelyet megszoktunk, nem szivesen döccenünk ki.

Igy vagyunk a hivatalos órák megváltoztatásának tervével is, pedig ez igazán olyan csekély reform, amelyet bizottságok mellőzésével egy egyszerű tiszoros tanács végzésével is be lehetett volna illeszteni közigazgatási életünkbe annyival is inkább, mert a nagyobb városok mind ezen rendszer szellemében dolgoznak és ennek nem valjua kárát sem a közigazgatás, sem a nagy közönség. Miért ne lehetne tehát ezt nálunk is keresztülvinni, ahol az intelligens közönségnek teljesen mellékes, hogy a közigazgatás különböző hivatalai mely időben intézik el ügyeit. Sőt többet mondunk és tapasztalatból, számszerint kimutathatjuk, hogy míg a délelőtti órákban telve vannak ügyes-bajos embekekkel és ügyfelekkel, sürgetőkkel, tudakozódókkal és látogatókkal a városi hivatalok helyiségei, addig a délutáni órákban alig fordul meg néhány jog- és igazságkereső a városházán...

Sokan azt hozzák fel a délelőtti tartandó hivatalos órák behozatala ellen, hogy az iskolák nem alkalmazkodnak ehhez a rendszerhez és ennek következtében felfordul a háztartás egész rendje. Akik ezt mondják tévednek, mert az iskolai órákat nálunk is be lehet osztani a délelőtti órákra. Volt alkalmunk tapasztalatból és a tanári pályán töltött

időnkől meggyőződni arról, hogy a délelőtti tanítási órák ugy didaktikai, mint pedagógiai nézőpontokból eredményesebbek a délutáni is tartandó óráknál. A tanulónak délutánja szabad és ezen szabadságot nemcsak a másnapra feladott leccék megtanulására, írásbeli dolgozatainak és rajzainak elkészítésére fordíthatja, hanem játékra és szórakozásra, testedzésre és önművelődésre is marad ideje. Meggyőződtek erről pedagógusaink is és éppen azért harcolt javarészkül az egyhuzamban tartandó tanítási órák mellett.

Ne higgye senki se, hogy az egyhuzamban való tanítási órák kimerítik a tanuló figyelo képességét és ismereteket elsajátító erejét. Meggyőződhetünk ezen nézet tartathatatlanságáról a következőkben:

A tanuló a délelőtti és délutáni órák mellett is a legtöbb napon 12 óraker jön ki az iskolából. Akár közel, akár messze lakik, mert egy keveset beszélgetni is szokott az utcán, $\frac{1}{2}$ óraker ér haza. Ha nem ül a család azonnal az ebédhez, akkor sem tanul a gyermek, mert az ebéd jár az esze, ha pedig nyomban asztalhoz ülnek, teljesedik rajta a közmondás, hogy plenus venter non studet libenter... Ebéd után nyomban mennie kell az iskolába, ahol két-három óráig ismét dolgozni kell agyának. Őt óra tájban oszonnázik, egy keveset szórakozik és mikorára másnapra feladott leccék betanulásához fogna, néhány nyári hónapot kivéve, lámpa mellett kénytelen dolgozni, nem is említve, hogy a szorgalmasabb és ambiciózusabb tanuló még vacsora után is tanul és kora reggel, megfosztva magát az üdítő álomtól — szintén készülget az órákra...

Innen van aztán az, hogy idegei elernyednek, szemei idő előtt megromlanak és mikor leginkább kellene tanulniok, beleunnak a tanulásba, immel-ámmal végzik kötelességüket, nem ritkán ott bukva el, ahol legjobban fáj szülőknak, tanároknak és tanulóknak egyiránt. Ellenben, ha a tanuló délután nem megy az iskolába, marad ebéd után bőséges ideje a tanulásra, szórakozásra és játékra, elkészülhet még napvilágon írásbeli feladataival és nem kell rontania szemeit esti és éjszakai rajzok készítésével...

Ha az iskolák behozzák az egyhuzamban való tanítási órákat, bizonyára a hivatalok is alkalmazkodni fognak ezen beosztáshoz, sőt merjük állítani, hogy nálunk az iskolák semmi nehézséget sem fognak támasztani a délelőtti tanítás ellen, mert ez idő szerint pusztán a város iránt való udvariasságból és figyelemből nem rendezték be órabosztásukat ily módon, de nyomban készek behozni az egyhuzamban való tanítást, ha a város is eltörli a délutáni hivatalos órákat.

Az iskolákkal tehát ezen kérdésben hamarosan meg lehetne egyezni.

Elmondtuk fentebb ama tapasztalatunkat, hogy a közönség nagyrésze délelőtti végzi dolgait a hivatalokban.

Négy, különben nagy forgalmu hivatalról gyűjtöttünk adatokat, melyek azt mutatták, hogy nyolcz napi átlagban a négy hivatalban a délelőtti órákban 141, 96, 74, 55-en fordultak meg, ugyanezen hivatalokban délután 14, 9, 7 és 2-en keresték ügyök eligazítását. Ez az utóbbi szám a téli hónapokban még jobban esik, mert ilyenkor más 4 óra tájban elvéte fordul meg valamelyes ügyes-bajós ember a városházán.

Nem akarunk ez alkalommal a felett vitakozni, hogy a tisztviselőkre nézve melyik munkaidő a legeredményesebb, mert ezt minden tisztviselő maga tudja. A délelőtti órákban a munkakedv nagyobb, a pedicium erősebb, a szellem élénkebb, míg a délutáni órákban a test nehezebb, a szellem már kimerültebb és a szoba levegője télen a fűtés, nyáron pedig a nagy hőség miatt türehtelen.

Mivel azonban nálunk csakis a megtakarítás emlegetésével lehet valamit keresztülvinni és mivel nálunk minden eszme kapós, ami pénzbe nem kerül, megemlítjük, hogy a délutáni hivatalos órák megszüntetésével a házi-pénztár tüzelő és világító anyagokban legkevesebb 30,000 koronát takaríthat meg. És mivel meg vagyunk győződve, hogy mindenkinek óhajata az, hogy a házipénztár jövedelme fokoztassék és kiadása csökkentessék, ennél fogva, ha minden argumentum elcsik is a délelőtti hivatalos órák mellett, ez az egy, az utolsó, kell hogy méltánylásban részesüljön.

Kérjük tehát a bizottságot, hogy ezt a 30,000 koronát ne hagyja ki a számításból, mikor véleményes javaslatát kidolgozza.

Koncz Ákos.

Mentő-egyesület.

Amily igaz az, hogy ős emberi tulajdonság a felebaráti szeretet és ebből eredő könyörületesség és szolgálatkészség sérült és elesett emberrel szemben, úgy kétségtelen, hogy az ez irányú törekvések az idők folyamán nagy és mélyreható változásokon kellett áttesnie. A legelhatyartabb falu- vagy községben is mindig volt és van egy borbély, aki fogfájásától szabadítván meg embertársait, e réven lesz mentőjévé avatva a községnek; van csordás, kondás, aki kimarult kart vagy lábat ránczizgál helyre és e réven lesz azzá, vagy végül, ha semmi néven nevezendő kuruzsló nem található, a falu czigányát léptéket elő mentővé: mert hát >lenni köll, aki elbánják a sérülttel, jó magunk csak nem nyulhatunk hummi véres, piszkos test-höz -- mondotta nekem egy jónévű szomszédos község Göre Gáborra.

Az ilyen kezdetleges állapottól a budapesti vagy kolozsvári világhírű mentő-intézményekre fokozatos átmenetet látunk helyel-közzel, örömmel mondhatom, nemesak szab. kir. városokban, de nagyközségekben is, de oly primitív, annyira kezdetleges állapotban, mint nálunk itt Debreczenben, ma már sehol sem található a mentési szolgálat.

Hogy ennek mi az oka, elmondom minden harag és roszakarat nélkül: hiányos az egészségügyi szolgálat egyáltalában városunkban, nincsen kellően szervezve közegészségügye városunknak.

En már két szervezést éltem át itt Debreczenben, de egy izben sem láttam vagy hallottam, hogy az elkészült munkálatokban orvosok részt vettek volna, mert azt, hogy a hivatalban levők véleményét kikérík, sokra nem értékelhetem, hiszen azoknak kezei, sőt gondolatai is sok irányban kötve vannak, szabad véleményt több okból nem nyilváníthatnak.

Igy esik aztán, hogy a 80 ezer lakosságu és közel 60 kilométer terjedelmű város közegészségügyé, szegényorvosi, rendőrorvosi, halottkémlési, közigazgatási orvosi teendők 4 ker. orvos látja el 800, mondd *nyolcszáz forint évi fizetéssel*. Mit tehet mást az a ker. orvos, minthogy első sorban az után néz, amiből él — magán orvosi gyakorlatá után; mert hiszen ezernyi feladatának megfelelni amugy is fizikai képtelenség.

Jut mindenikre legalább 10,000 szegénynek orvosi ellátása. A város $\frac{1}{4}$ -ed részének piaczi és élelmiszer napi vizsgálata, üzletek és műhelyek stb. közegészségi vizsgálata és állandó felügyelete, halottkémlés és rendőri vizsgálatok.

Mindezekon felül pedig a rendőrorvosi szolgálat, melyhez a mentő-szolgálat is tartoznék.

Hogy még kézzelfoghatóbbá tegyem e képtelen állapotot, azt kérdem: van-e, elképzelhető-e 20,000 lakossal bíró város egy hatóságí orvossal? Pedig jól tudjuk, hogy az ilyen 20,000 lakossal bíró városban még korántsem halmozódik fel annyi teendő aránylag sem, mint egy debreczeni 20,000 lakosságu kerületben.

Innen van az, hogy korán véülnék, hamar elhalnak azok, jó ha nem tébolydában, akiket sorsuk városunk ker. orvosi állásához juttatott.

Nem akarok példákat felsorolni, de tessék visszatekinteni a multra. Csak nemtródomségi és felelőtlenség óhajtja meg e sorsolt kartársaimat, ami pedig ez esetben nem bűn, de kötelesség önmaga és családja iránt.

Csak a lapokból, no meg a t. b. közgyűlés határozatából tudom, hogy most ismét valamelyes szervezeti szabályzat revizióról van szó. Noha sokan vagyunk a bizottság tagjai között magánorvosok és egyik-másik foglalkozik is a közegészségüggyel: vajjon meghívtak-e valakit abba a bizottságba, melyben pedig mérésorok, hentesek, ácsok, no meg feles számmal ügyészek képviselve vannak?

Igy esik aztán, hogy marad minden a régiben, sőt — horribile dictu! — még a jól kiérdemelt fizetésemelést sem javasolják a ker. orvosoknak megadni.

Mi ez, uraim?!

A világ kereké Debreczen miatt nem áll meg, — haladunk minden téren és haladnia kell Debreczen városa közegészségügyének is.

Rendes munkálatot kérünk városunk közegészségi szolgálatának ellátása és beosztása tárgyában, mert mai állapotában ez már meg nem állhat. Első sorban pedig követeljük a ker. orvosok fizetésének megfelelő emelését, mert ilyen napidíjas fizetéssel tanult, gyakorlott, szakképzett emberek meg nem elégedhetnek, ezért jól nem végezhetik terhes feladataikat.

Ezért, meg rendszetünk csodásan züllött voltaért vált égetően szükségessé a mentő-egyesület felállítása, amely legalább a pillanatnyi segély hiányában nem engedi elpusztulni a szerencsétleneket.

Nem vettem rossz néven, csupán gondolkodóba ejtett, midőn azt hallottam, hogy az orvosi kar nem érez hajlandóságot mentő-egyesület létesítésére, de be kellett látnom teljes kétségbevonhatlan igazságát.

Az orvosi karra az egészségügyi szolgálatnak fenti módon való mostoha ellátása anélkül is föltötte 'sok ingyenes működést ró; de ehhez járul még a betegsegélyező egyletek- és pénztáraknak fölös számban szintén rajtunk orvosokon élőködő tömege, úgy, hogy valósággal megélhetése van veszélyeztetve a magán orvosnak.

Ettől az agyonsanyargatott, kiszípolozott kartól újabb, még pedig terhes ingeny szolgálatot kívánni a mentő egyesületnél legalább is merészség lenne.

»Mentő-egyesületre a nagy közönségnek van szüksége, tehát annak kell azt létesíteni és fenntartani.

Ezt magam is osztom, sőt ez irányba igyekszem Isten segédelmével terelni a mentő-egyesület jól induló ügyét.

Az orvosokra az első segélynyújtás kötelezettsége törvénybe van iktatva és ezt soha sehol meg nem tagadják, nem is tagadják; de szolgálatot, ugynevezett készenléletét fenntartani csak megfelelő ellenzolgáltatás ellenében lesz az orvosi kar hajlandó, jól tudom.

Azon az alapon indultam tehát el, midőn a mentő-egyesületnek társadalmi uton szervezését sürgettem és azon vagyok ma is, midőn — Istennek hála! — egy tapasztalom, fáradozások eredményell kecsgetet.

Minden igyekeztem az, hogy olyan alapot teremtek, mely lehetővé teszi, hogy a napi szolgálatot teljesítő mentő-orvosokat díjazhassuk, eleinte természetesen szerényen, majd idővel, remélem, jobban.

Én azt hiszem, azzal kecsgetetem magamat, ha az orvosi kar látni fogja a nagy közönségnek a mentő-egyesület révén megnyilatkozó nemcsak erkölcsi, de anyagi elismerését is, készséggel fog szolgálatot vállalni és nem lesz soha szakfelügyelet hián a mentési szolgálat.

Hygy ez az állandó orvosi szolgálat magában is már tetemes évi kiadást, mintegy 3650 koronát okoz, engem nem aggaszt, mert városunk minden rendű és rangu közönségének érdeke, hogy a napnak bizonyos szakáiban, amidőn az orvosok nehezen találhatók, legyen hová első segélyért fordulni. Azok az orvosok pedig, akik 1—2-szer hetenként ilyen szolgálatra vállalkoznak, jól kiérdemlik ezért a nekik juttatott 10 vagy több koronát, sőt az elismerést is a nagy közönség részéről.

Igy tervezve a mentő-szolgálatot, azt hiszem, engem senki sem gyanusíthat; de már most itt innepélyesen kijelentem azt is, hogy az orvosi kar megkérdése nélkül egyáltalában semmi irányban sem fogok határozatot provokálni magát a szolgálati beosztást illetőleg, hanem azt az orvos-gyógyszerész egyesület elé terjesztve, kérem fogom alapos vita után szakvéleményét nyilvánítani.

Kerülni óhajtok a jó ügy érdekében minden kontraverzót, aminek különben sincsen semmi célja, közös, válvetett munkára hívok fel minden jóérzésű, közszükségletek iránt fogékony lelket.

Segítsenek nagy és nemes munkámban! Mert annál hasznosabban, szebben és dicsőbbet, mint a mentő-egyesület teremténi lesz hivatva, Debreczenben még alig alkotnak.

Tömörüljön társadalmunk minden rétege a mentő-egyesület zászlaja alá, hogy mentől nagyobb eszközök álljanak a kitűzött nagy czélok célérésére rendelkezésünkre.

Városunk törvényhatósága sem fog elzárkózhatni — abban az arányban, ami kis részét az intézmény felállításá és fenntartásában, amily arányban a közadakozás és lelkesedés azt támogatandónak itéli; mert kétségtelenül igaz az, városunk tanácsa egyet akar, együtt érez a város közönségével mindenkor mindenben, de legfőképpen a humanizmusban.

Dr. Burger Péter.

*Angol plaidek és takarók, svéd borkabátok
Borsos Katánál.*

*Uri divat, kalap és fehérméni üzlet Békés
Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Újfalussy-ház.
Angol női bluzokat, férfi fehérméni és kelen-
gyeket mérték szerint a legszebb kivitelben készit.*

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszer-raktárában
gyógyszerészi különlegességek
és illatszerek
a legnagyobb választékban kaphatók.
Eredeli francia és angol gyártmányok.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legutjánnyabban és jótállás mellett eszközi PÖLDVÁRI L. Debreczen első elektrotechnikai vállalata Kossuth-utca 1. sz. (az udvarban). Villamos felszerelésék, zseblámpák, kerékpárok és alkatrészek raktára.

Képes árjegyzék ingyen.

Telefon-szám 168

Hivatalok részére

mindenféle

RUGGYANTA- és RÉZ-BÉLYEGZŐK,

PECSEDTYOMOK,

SZÁMOZÓGÉPEKET

és

ÁLLANDÓ FESTÉKPÁRNÁKAT

olcsó árban,

5 évi jótállás mellett, a legpontosabban készit az

ELSŐ DEBRECZENI

RUGGYANTA-BÉLYEGZŐ GYÁR
és KÖNYVNYOMDA

Debreczen, Simonffy-utca Sesztina-ház.

Jszákosság nincs többé!!!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cosaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszese italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szobozóda a tartózkodásról, mert csodálatosa allenszavassá teszi az iszákosnak a szeszese italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt felesleg, testvér vagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtji, mi okozta javulását.

COZA a csatlakozóit békítette ki ismét, sok-sok ezer fertit a szegyen és becseleneségtől megmentetti, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Terméredék fiatalombert a jó utra és szerezéséhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazonoknak, kik kívánják, egy próba adogat és egy közönség irasokkal teli könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződésben biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 371. sz.

Vágja ki ezen szelvényt és küldje még ma az intézetnek. (Levelek 25 fillér, levelezési díj 10 fillérre bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE

(Dépt. 375.)

82, Chancery Lane,
London, Anglia.

TÓTH GYULA

VASKERESKEDŐ, DEBRECZEN, Placc-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobb minőségben a tavaszi idényre kertészeti, gazdasági és művészeti szerzesmokat és felszereléseket; kerti vasutatók, gyermek-kocsik, fürdőkádak, jég-székelyek, vas- és rúbtörők, peronospora- és kerti fockekendők, minden vas- és fémiparhoz való szerzesmök, tülkés kerítés-huzalok, építkezéshez vasgerendák, vas- és porcellán-kályhák, utóbbiakhoz multiplikátor (hőfejlesztő) betétek. — Legelőőbb bevásárlási forrás.

Hirdetések leközlésére

legalkalmasabb

a városi könyvnyomda-vállalat

kiadásában megjelenő

„A V Á R O S”

című heti lap,

mivel ez a nagy keresletnek örvendő lap a város és megye vagyonos közönségének állandóan kezében forog s így a feltűnő és csinos kivitelű hirdetések egész héten át a hirdetőkre tereli a szükségletét beszerzeni óhajtó közönség figyelmét.

Debreczen szabad kir. városi könyvnyomda-vállalata

Városházépület. (Kossuth-utca.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve,

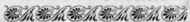
készít mindenféle nyomtatványokat a leg egyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett.

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legdiszesebben állíttatnak ki. — **V**idék i megrendeléseket pontosan eszkozől.

Tartós betűnőrből készült tömöntvényekkel helybéli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos ár mellett a legrovidebb idő alatt szolgálunk.

Sürgőnyezim:

VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Telefon: 270. — Alapítottát 1561-ben.

Ruhafestő

és vegyszeri tisztító intézet

HABÉCZY ANTAL

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42-ik sz.

Telefon 323.

Fehérnemű
Gőzmosoda!!!

2500. eln.
1905.

Debreczen sz. kir. város polgármesterétől.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város erdőhivatalánál megüresedett és évi 1200 korona fizetés és természetbeni lakás javadalmazással ellátott erdész-gyakornoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 12. §-a, illetve az 1879. évi XXXI. t.-cz. alapján kellően felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám a folyó évi augusztus hó 15-ik napjáig annyival is inkább benyujtsák, mivel a későbbben érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Debreczen, 1905 július 24.

Kovács József,
polgármester.

TELEFON 308.

MELOCCO PÉTER

TELEFON 308.

GYÖR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselet: Debreczen és Hajdumegye részére: LUKÁCS VILMOSNÁL, Hatvan-utca 5.

Márványmozsaiklap.
Műkő- és Czeméntárgyár.

Beton és vasbeton.

Építési vállalat.

Átereszek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott **kar-**
mantyus és **csömöszölt** Cze-
mentesövek, Csatornázás.

Beton és Granitto Ferrazo burkoló munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron
a JOHN-féle kéménytoldó,

mely minden kémény huzatát megjavítja, füstaklatást megszüntet.